

In dit onderzoek stond een antifascistische organisatie genaamd het Anti-Fascistisch Front (AFF) centraal. Daarom was een kort begrip van antifascisme een vereiste. Diverse geleerden hadden doorheen de tijd uiteenlopende omschrijvingen van dit fenomeen gegeven. Zo definieerden politicologe Antonia Grunenberg en historici als François Furet en Stéphane Courtois antifascisme als een totalitaire ideologie die inherent aan het communisme was. Dat terwijl historici zoals Nigel Copsey en Bruno Groppo antifascisme beschouwden als verzet tegen extreemrechts. Een laatste groep historici, waaronder Mark Bray en Alberto De Bernardi, zagen antifascisme dan weer als een onderdeel van iemand zijn identiteit. Die laatste twee visies kwamen ook terug bij de leden van het AFF. Voor hen hield antifascisme zowel verzet tegen extreemrechts als het antifascist voelen in. Dit uitte zich in een verbondenheid met de slachtoffers van de naziconcentratiekampen en het opkomen tegen discriminatie, onderdrukking, racisme en seksisme.

Het AFF ontstond in 1973 en wist uiteindelijk tot 2000 te bestaan, met latere voortzetting in initiatieven die tot op heden bestaan. Dat maakte de organisatie vrij duurzaam. Daarom werd in deze masterproef onderzocht hoe het AFF zo lang kon bestaan. Daarbij waren zowel ontwikkelingen binnen het AFF als externe ontwikkelingen van belang. In de volgende alinea worden die ontwikkelingen met elkaar in verband gebracht om zo aan te geven hoe het AFF doorheen de tijd evolueerde en gedurende lange tijd kon bestaan.

De ontwikkeling van het AFF kan in vier fasen verdeeld worden. In een eerste fase (1973-1985) was het AFF een samenwerkingsverband van diverse linksgeoriënteerde organisaties. De organisatievorm die het AFF hanteerde, was dan ook die van een organisatiefront, waarmee het AFF aansloot bij de Volksfronten van de jaren dertig en het Onafhankelijkheidsfront: de grootste civiele verzetsorganisatie van België. De grootte en ideologische verscheidenheid van het front maakten het evenals bij de Volksfronten van de jaren dertig echter niet eenvoudig om een eenheid binnen het front te garanderen. Daarom gebruikte het AFF enkele handigheden om de ledenorganisaties tevreden te houden. Zo kreeg iedere organisatie één stem in het AFF, waardoor er optimale gelijkheid onder de organisaties was. Daarnaast waren er zeer weinig verplichtingen voor de organisaties, waardoor ze de intensiteit van hun engagement zelf bepaalden. Hoe ze dat engagement invulden konden ze eveneens bepalen, wat ervoor zorgde dat veel organisaties zich bij het AFF aansloten. In een tweede fase (1985-1990) begonnen organisaties het echter oneens te worden over de manier waarop de strijd tegen extreemrechts moest gevoerd worden. Dit kwam doordat de kwestie van apartheid, die toen een heet hangijzer was, bepaalde organisaties meer richting een gematigder denken stuurde, terwijl andere organisaties extreem bleven denken. Daarnaast kwamen er strubbelingen tussen de organisaties en onafhankelijken voor wie antifascisme een belangrijk werkterrein werd. In een derde fase leidden deze zaken – aangestuurd door geweldplegingen na een AFF-betoging en het wegtrekken van organisaties uit het AFF na de verkiezingsoverwinning van het Vlaams Blok in 1991 – tot een verandering in strategie en structuur. Het AFF werd minder op confrontatie gericht en vormde zichzelf om tot een organisatie van individuen. Dit liep goed tot de interesse van mensen in het AFF afnam en de kernleden van de organisatie verouderden. Daardoor kwam het AFF als organisatie ten einde, waarna het in een vierde fase via digitale media verdergezet werd. Kortom bevond de continuïteit van het AFF zich veeleer op cultureel dan op structureel vlak en zorgden eerst een tevreden houden van organisaties, en later een grote toewijding van leden ervoor dat het AFF ondanks moeilijkheden bleef bestaan en zijn erfenis via het internet voortzette.